

ROZPRAVY

LIST PRO KRESTANSKOU DEMOKRACII

ROZPRAVY, journal du Mouvement démocrate-chrétien des réfugiés de Tchécoslovaquie. Paraît sous le patronnage de l'Internationale démocrate-chrétienne et de l'Intercomité des réfugiés politiques de l'Europe Centrale. Rédacteur en chef : S. Ghelfand. Editeur responsable : Marie Stara-Stainier 49, rue de la Brasserie, Imprimerie Pierre VAN HOUPINES, 130, rue Verte. Bruxelles.

Srpen 1953 Août ROCNIK IV., c. 9-10

OBSAH :

Studena valka a její vyhlídky
Tradice pro posmech
Prohlášení Ustředního sboru duverníku cs. soc. demokracie
Komentáře a polemiky
Nous répondons
Rien que la vérité, etc.

NASIM CTENARUM !

Tímto císem vstupují Rozpravy do nového období svého života — je to první tiskové číslo. Technická úprava je ovšem velmi skromná, ale věříme, že pomůžete nam ji zlepšit. Zvýšili jsme též více než dvojnásobně dosavadní náklad časopisu, čímž též vznikly značné postovné výlohy.

V červenci t.r. Rozpravy nevysly. Hodlame však i nadále vydávat nas časopis jako ctinactidenník, není to však zatím možné. Ale určité to bude. Musíte ovšem nam pomoci.

Svatý Michaeli Archandele, bran nas v boji! — Redakce a administrace.

STUDENA VALKA A JEJÍ VYHLÍDKY

S. Ghelfand.

V srpnu 1945 vybuchly atomické pumy nad Hirosimou a Nagasaki a druhá světová válka byla ukončena. Je tedy již osm let tomu, co máme mír, z něhož ovšem plně tři roky byly pohlceny válkou na Korei. První světová válka skončila v listopadu 1918. Osm let poté se psal rok 1926, tedy stejný časový odstup od konce války, jako i dnes roku 1953. Avšak jaký rozdíl!

V r. 1926 svět už začel své válečné rany a vůbec neveril v možnost druhé světové války. Ale my v r. 1953 neveríme zase v trvalý mír a nevíme pouze den a čas, kdy třetí světová válka vypukne. Není to ovšem radostná vyhlídka, ale je tomu tak.

« Ofensiv amíru », do které se stremhlav vrhli noví vedoucí Kremlu po Stalinově smrti, vyvolala radostný ohlas u mnohých západních pozorovatelů. « Sovetský svaz », říkáji pacifisté a neutralisté, « proziva nyní velké a vážné změny, a sovětsí imperialisté už nemají tolik vlivu a vahy, jako dříve. Rusové potřebují oddechu na poli mezinárodním, aby zvládli vnitřní potíže. Právě proto můžeme dnes už vřítí trvalou dohodu se Sovetským svazem a tak se vyhnouti válce ».

Tyto a podobné řeči slyšíme a čteme na každém kroku. Lidé mají krátkou paměť a svět chce býti klaman. Především sovětská « ofensivní míru » byla usnesena nikoliv až po smrti Stalinově, nýbrž již za jeho života. Co jiného znamenala slova Stalinova na 19. sjezdu všesvazové kompartaje na podzim minulého roku o « možnosti klidného spoluzití kapitalistických a socialistických zemí », než zahájení mírové ofensivy? Což smíme předpokládat, že Stalin byl natolik krátkozraký, že si ani nevšiml mezinárodního napětí vyvolaného brutální sovětskou politikou v Berlíně, satelitních zemích a na Korei, a jež přivedla k vytvoření Atlantického paktu? Stalin se ovšem neobával války se Západem jako takové, nýbrž války právě v tomto okamžiku, kdy atomická převaha Americanu je nad všichni pochybnost.

Co se vlastně stalo, co zavedlo západním neutralistům podnet k mírovému jasotu nad domnělou hlubokou změnou sovětské politiky? Stalo se toto: dubnem t.r. začínaje, ten sovětských časopisu a rozhlasových komentaru se trochu zmírnal. Dale Sověty povolily návštěvu Moskvy několika americkým zurnalistům. Několika sovětským manželkám amerických občanů byl povolen objezd ze země. Bylo naznačeno, že Inturist návštěvy cizích turistů/bude obnoven. Několik britských občanů bylo osvobozeno cinskými komunisty na zakrok sovětské vlády. Válečná sovětská loď se zúčastnila v Portsmouthu slavnostní přehlídce v rámci korunovačních slavností a sovětsí namorníci navštívili Londýn. Tot v podstatě všechno. Je toho ovšem málo, avšak i toto málo bylo mistrně zarazováno a doprovázelo se tak velkolepou bubnovou palbou sovětské mírové propagandy, že postacilo k povážlivému oslabení soudržnosti mocnosti Atlantického paktu. Přímeri na Korei nebylo v tomto výpočtu záměrně vyjmenováno, protože nebylo uzavřeno v důsledku sovětské ofenzivy míru, nýbrž spíše jako plnění volebního slibu prezidenta Eisenhowera.

A již zcela chybné jsou závěry západních « pozorovatelů » a « znalců » o významu personálních změn v dnešní garnituru kremelských vládců. Západní « pozorovatelé » spatřují v Beriově pládu a některých sovětských politiků a diplomatů neklamně znamení zásadní změny sovětské vnitřní a zahraniční politiky. Pochybujeme, že by se v Sovětském svazu našel někdo, kdo by opravdu uveril tomu, že Beria byl « agent angloamerického kapitalismu a nepřítel marx-leninské linie Sovětského svazu », jako to tvrdila sovětská tisková agentura TASS. Avšak v téže sdělení sovětské agentury bylo několik vet, jejichž pravý význam zřejmě unikl západním « znalcům », které však dostatečně vysvětlují, proč byl odstraněn velký šéf NKVD. « Beria se zničil postavit ministerstvo vnitra nad všesvazovou vládou », pravil m.j. TASS, « Beria propagoval bludnou tezi, odporující marxleninskému historickému materialismu, o kultu osobnosti a snižoval úlohu kolektivu v socialistické výstavbě ». Vec je naprosto jasná: přelozíme-li dialektické tlachy TASSU a sovětského tisku do obvyklé lidské mluvy, znamenají to. — Beria usiloval o odstranění Malenkova, Molotova a jiných vládců a hodlal se státi samoderžavným diktátorem. Vsude nasadil své lidi, aby ovládli sovětsky správný aparát, a chystal uskutečnění socialistické výstavby v Sovětech na vlastní pěst. Nyní sedí Beria, její ovšem ještě nazivu v socialistické base a pravděpodobně se pilně « přiznává » k své agentské činnosti ve prospěch angloamerických kapitalistů a snad i k přípravě atentátu na Mao-Tse-Tunga. Lidi, které nasadil na významná místa, byli samozřejmě sesazeni a rovněž se přiznávají. Zítřka, možná, se bude « přiznávat » Malenkov, Molotov nebo marsal Vasilevsky, pouze změna sovětské zahraniční politiky je tam nemožná. Je nemožná proto, že jakýkoliv zásah do základu, na kterých je vybudován. Svaz Sovětských Socialistických Republik, do jeho ekonomiky a administrativního systému, do jeho koncepce nemožnosti TRVALEHO soužití kapitalistických států se socialistickými a nevyhnutelnosti světové socialistické revoluce, způsobí okamžitě pad nikoliv jen Malenkovu nebo Kruglovu, nýbrž zhroucení celého dnešního socialistického systému v Sovětech.

* * *

Když se západní « znalci » dovolávají autentických výroků Leninových, Stalinových a dnešní vládnoucí kliky v Sovětech o možnosti « klidného spoluzití kapitalismu se socialismem », mají jistě pravdu. Lenin, Stalin a jejich nastupci to skutečně říkali. Nikdy však netvrdili, že by bylo možné TRVALE spoluzití oněch dvou světů. A v tom právě je podstata celého problému.

Marxleninská dialektika spatřuje v kapitalismu, t.j. v systému, kde jedni poskytují výrobní prostředky a jiní pracovní sílu, přechodný stav, který je odsouzen k zániku. Soukromopodnikatelský rad táji v sobě vnitřní protiklady, jednak je to protichůdnost zájmu vykorisťovaných proletariu a vykorisťovatelské třídy zaměstnavatelů, jednak odporující si zájmy různých kapitalistických zemí, kde proces kapitalistického vývoje probíhá nestejně. Marx a Engels verili v nevyhnutelnost socialistické revoluce v zemích s vysoce vyspělým kapitalismem. Engels ještě v 80. letech minulého století tvrdil, že socialistická revoluce v západoevropských státech vypukne za 10-15 roku, a že 20. století již bude stoletím vítězného socialismu. August Bebel prohlásil v německém riském snemu po góthajském sjezdu sociální demokracie r. 1875, že « málo je v tomto shromáždění lidí, kteří nespátrí den příchodu socialismu ». Nic se však nestalo.

Lenin pak rozvinul a prohloubil Marxovu dialektiku. Především kladl duraz na zaměrnou a úvedomelou přípravu revoluce. Poukázával stále na nutnost revolučního využití nejen třídních protikladů mezi kapitalisty a proletari, nýbrž také nepokojenosti bezzemku vůči maloroľníkům a sterdním sedlákům, maloroľníku vůči stredním a velkým sedlákům, stredních sedlaku vůči velkostatkárum. Vytvoril necetnou síce, ale pevnou a pružnou bolševickou partaj, která se v jeho rukou

stala mocným nástrojem revoluční agitace a cinu. Umel v príhodný okamžik spojit se s každou stranou a s každou uskupinou, jen když tím mohl na krok přiblížit socialistickou revoluci, a odhodil pak bezohledně a zničil své bývalé spojence, jakmile bylo dosaženo stanoveného casného cíle a bývali spojenci se mu stali jen pritezi na další cestě k socialismu. Byl to genius revoluce a nedostizný mistr dialektického postupu. « Bude-li toho treba v zajmu socialistické revoluce, spojím se také s certem a s jeho babickou », říkaval často Lenin. Některí historikové ruské revoluce shledávají v určitých pocinaniích Leninových taktickou neduslednost a politické omyly, jako na pr. známý bolševický bojkot voleb do první Durské Dumy r. 1905 a účast ve volbach do druhé Dumy r. 1906. Nemají vsak pravdu. Parlamentní činnost nikdy nebyla pro Lenina samoučelná, nybrž jen a vyhradně polem revoluční propagandy. Propaganda a nic než propaganda byly jak jeho bojkot tak i pozdější účast ve volbach. Az do říjnové revoluce 1917 Lenin rozkladal evcu propagandou ruskou armadu bojující n afronte, po revoluci vsak se Z neho stal ten nejhorlivejší vlastenec : drive sponoval v armade jen nástroj buržoasního utisku, kdes to po uchvacení Za Leninem slo nejen jeho 50.000 kovanych bolševiku, ale i vsechno ruské rolníctvo, v jehož propech vyvlastnil Lenin pudu, aby pak po jeho smrti Stalin mohl uspesne pokračovat v dialektické taktice využívání společenských protiv t.j. postupné zničení nejdrive velkých sedlaku, pak stědních, a konečně rozkulacení maloroľníku a zřízení « dobrovolných » kolchozu. /Na vlas stejné si pocínali i naši bolševici v povalečné CSR, Durisovými dekrety začínaje a dnesními kolchozy konče./

V zahraniční politice byla Leninova dialektická linie stejné cílevedoma jako i ve vnitřní. Ani na chvíli nazonapomínal tento mistr revoluce konečný cíl, t.j. vítězství socialismu v celém svete. « Spojím se treba s certem a jeho babickou ! » Hlasal nutnost obchodování se západním svete, napodobování jeho technologie a výrobních method, a zdurazňoval « možnost klidného spoluzití kapitalismu se socialismem » — ale jen v budoucí světové revoluce. V clanku « O hesle Spojených států evropských » z r. 1915, tedy jeste v době první světové války, když žil v Curychu ve Švýcarsku, psal Lenin : « Nestejnost vývoje hospodarského a socialismu je možné z počátku jen v některých neb i jen v jedné izolované kapitalistické zemi. Vítězný proletariát této zeme, poté co byl vyvlastnil kapitalisty a organizoval socialistickou výrobu, povstal by pak proti ostatnímu kapitalistickému svetu a přitahá by k sobe utlačované třídy jiných zemí, rozdmýchal by v nich protikapitalistickou revoluci, A V PŘÍPADE POTREBY VYSTOUPIL BY S VOJENSKOU MOCÍ PROTI VYKORISTOVATELSKÝM TRÍDAM A JEJICH STATISM. »

* * *

Stalin a jeho nastupci se nikdy a v nicem neprohesili proti dialektické linii svého učitele. Nebudeme uvadeti zde citaty ze známých Stalinových děl o leninismu, jednak pro nedostatek místa, jednak proto, ze tato díla jsou evropským a americkým znalcum nepochybne dobře znama. Davají-li si přesto klapky na co, aby nevideli, ze podle marxleninské dialektiky není možný trvalý mir mezi státy kapitalistickými a socialistickými, není to tak z duvodu logických, jako spíše psychologických. Omi znalci totiž, včetně pozorovatelů, pacifistů a neutralistů, jsou docela uprimně presvedčeni, ze ono trvalé spoluzití je možné, jen když je dobrá vůle. A některé západní zeme tuto dobrou vůli skutečně mají. Konečně co muze vaditi Švýcarsku, Francii nebo Anglii, když v Sovetech a satelitních státech je celá ekonomika založena na vykoristování otročké práce ? Otroci sem, otroci tam, co je nam do toho ? My potrebujeme obchod, klid a blahobyt. Sovety nam nabízejí ruku ke smíru, starý imperialista Stalin zemrel, Beriu zavřeli, Malenkov ma nyní volné ruce pro mírné vyrovnání se se Západem, na Korei už se nevalci, holandští zajatci pry už jsou na cestě domu co jeste chcete ?

Nepochybujeme, ze cni znalci a pozorovatelé velmi dobře vyjadrují mírovou náladu svých zemí. Ano, západní svet muze docelo klidné žiti v sousedství SSSR, obchodovat s ním, vydělavati libry, dolary a švýcarské franky, ba i odzbrojit, protože chce jen mir a blahobyt a nema prazdnou chut k válce. Co ale Sovetský svaz ?

Někdejší predpovědi Marxovy a Engelsevy o nevyhnutelném příchodu socialistické revoluce se nesplnily. Nesplnila se také očekávání Leninova a Stalinova, a západní svet je vcelku imunní vůči komunistické propagandě — az na některé výjimky zavinené spíše neschopností vládních skutečnými společenskými protiklady. Avsak socialistický systém v Sovetech je neudržitelny netrvalo, pokud existuje svobodný svet, ve kterém sociální otázka je uspesně resena na základe soukromopodnikatelské formy hospodářství. Spojené státy severoamerické jsou dnes zemi nejvyspelejšího kapitalismu a azaroven nejvyššího sociálního pokroku na svete. Evropa je chudší, protože se přes ni prevalila největší válka dějin, avsak i zde životní úroveň a pracovní podmínky dělnictva jsou neporovnatelné vyšší než v

statech socialistických. « Zbídaceni milionu », o kterém mluvili Marx a Engels, je straslivá skutečnost socialismu. Zapad — Vychod, t.j. realni protiklad, který se neda zatajit natrvalo před zmucenými obyvateli isozialistických rajů, to je prava dialektika naší doby a zároveň permanentní nebezpečí pro socialistické státy a jejich vlády. Křičí-li bolševici o « kapitalistickém obklopení », mají pravdu potud, že jsou skutečně obklopeni svobodou a blahobytem, světem naprosto rozdílným od světa který vytvořili násilně a umele, světa bídy, strachu a rabství. Socialismus, cíl monopolu státu na výrobu, práci a duše občanů, je uskutečnitelný jen pomocí klacku a revolveru, a musí vždy selhat, používá-li se method více méně humanitních a demokratických, jako to dokazuje příklad Anglie, Austrálie a Nového Zélandu. Je omyl, když někteří tvrdí, že se v Rusku socialismus nepodařil. Prave naopak, socialismus v Sovětech je po stránce administrativní naprosto dokonale, prave proto, že se tam nezvaní o humanitu a NKVD dává dobrý pozor. Avšak neprekonatelný protiklad dmezi tím, co se socialističtí občané dovedí o živote ve svobodném světe, a hrůznou skutečností života v domácím raji, musí drive nebo později skončit špatně pro bolševické vlády.

Nemůže proto komunistická vládnoucí vrstva, at již v cele s Malenkovem, Kruglovem, nebo nejvyšším Sovetem kolektivních loutek, klidně a trvale spoluziti se Zapadem, ležade by sama a dobrovolně zrusila socialistický systém ve své zemi. Mluví-li vsak o « klidném spoluziti » a pod., tak jen proto, že dnes je Sovetský svaz bezmocný, preste, že má stovky divisi v pohotovosti a obrovský valečný potencial. Je bezmocný, jelikož USA mají k dispozici atomické zbrane straslivé účinnosti, kterými může okamžite odpovedeti na příp. sovětskou agresi proti Zapadu. Nezbyva proto kremelským vládcům, než aby trpělivě čekali. A az budou mít dostatečný počet atomických bomb, aby mohli jednorazovým uderem zničit americká nejdůležitější průmyslová střediska, uderí. Nebudou riskovat možnost americké odvety a dlouhou « klasickou valku », protože vědí, že by ji prohráli. Bude proto atomický útok Sovetu nahly, ničivý a bezohledný. Pak teprve pošlou rudé divise na okupační procházku západní Evropou. Ale az do onoho X dne, kterým začne nové období liských dejin, era Svatéhoho Svazu Socialistických Sovetských Republik, bude Moskva vcele mírového tábora národu, bude cíle obchodovat s kapitalistickým světem a hlavne mluvit o mírovém spoluziti Zapadu s Vychodem.

* * *

V jednom fantastickém romane od Herberta Wellse lici autor dobrodružství v nekořika Angličanu, který po překročení jistého neviditelného pásma se ocitl v novém světe nachazejícím se v jiném prorokovém rozměru. Nas obvyklý svět a onen fantastický mely jen jedno stýčné pasmo, z kterého bylo možno putovati z jednoho světa do druhého.

Tolik Wellsův roman. Avšak také v naší obyčejné Evropě existuje pasmo, kde se stýkají dva světy odlišné od sebe snad jeste více než v oné fantasii. Toto stýčné pasmo se jmenuje Berlín.

Tento ostruvek uvnitř sovětské zony se úředně deli v Berlín západní a východní. V tomto miste se v naší době odehrava to, co není prakticky možné nikde v celém světe. Tam totiž pozoruje z bezprostřední blízkosti Zapad, jak žije Vychod, a naopak. A tam se také odehralo povstání 17. cervna.

Drive, než berlinské povstání, byly delnické manifestace a nepokoje v CSR, v Plzni, Ostrave a jinde. Avšak povstání v Berlíně bylo něco jiného. Zde se delník mohl denne a stale přesvědčiti o tom, jak žije pracující clovek v západní zone, kde nikdo netrpí nedostatkem potravin, satstva a topiva, kde delnické ženy nemusi davat deti do denních a nocních jesli a jiti makat d obfabriky pod hrozbou, že deti nedostanou pridel mléka, kde není večného ohlupování agitpropagandou, stachanovstinou a povinným marxleninským skolením, a kde delníci žijí jako lidé. Západní Berlín není ovšem ukazkou životní urovne delníka v Belgii nebo v USA, ale u porovnání s psím životem ve východním Berlíně je to pohadkový sen. To je také přicina proč Sověty tolik usilovaly o vyhnání západních spojenců z berlinského pásma pomocí blokad a sikanování. Nepodařilo se jim to, a tak zůstal Berlín nejcitlivějším usekem neproděsné zelezné opony, oddelující svobodný svět od fantastického světa sovětské hrůzy.

Berlinské povstání 17. cervna nebylo maliskostí. Celkem bylo zabito 570 lidí a 2.600 jich bylo zraněno. Rusové ztratili 16 mrtvých a 126 ranených. Můžeme tedy mluvit o skutečném povstání lidu, které vypuklo prave v tom miste, kde se oba světy vzájemně stýkají. Tento poznatek má nesmírný sociologický a politický význam.

* * *

Mezi Zapadem a Vychodem nemůže byti smíru. Znamená to, že valka je

nevyhnutelná? Odpovídáme: je nevyhnutelná. Neznámena to však, že se bude opravdu strílet ze zapadu na Východ a naopak. Ke skutečné válce asi nedojde, protože Američané sami nezačnou preventivní válku, a Rusové si zase dají pozor, aby válku předčasně nevyprovokovali. Až uderí hodina, Sověty y prihodné pro ne chvíli zničt během několika málo hodin svého neslnejšího odpurce za morem a obsadí pak bez odporu celou Evropu. Chtěji-li tedy Američané zachránit sebe a ostatní kulturní svet bez skutečné preventivní války, musí pak nasadit vsechno usilí, aby vyhráli válku studenou.

To, co se dosud na Zapade nazývalo studená válka, nebylo ve skutečnosti než studenou cestou od porážky k porážce. At již slo o sovětské nesmysly s bakteriologickou válkou, o sovětskou mírovou ofensivu nebo cokoliv jiného, vždy v daném okamžiku vyhrávaly Sověty a prohrával Zapad. Staci se jen podívat na marna usilí Americanu o vytvoreni evropské armady, na vážné neshody mezi Velkou Britannií a USA k vůli komunistické Číně a na výsledky posledních italských parlamentních voleb. Na druhé strane jsou jen jalova povídání z Voice of America a RFE nebo poustení balonku s letaky, které nikdo neote, ponevadž za železnou oponou nemuze nikdo verit ani vlastnmu bratovi a do koncentrací se nikomu nechce. Teprve až v poslední době zaznamenali Američané velký úspěch ve studené válce proti Sovetum svou velkorysou potravinovou akci v Berlíně.

Marxleninská dialektika je vlastně studená válka proti svobodnému svetu. Selhala-li ve svém hlavním cíli, t.j. sovětisaci Zapadu suchou cestou, tak jen proto, že se mistři dialektiky Marx a Lenin, zmylili ve své sociologické prognose. Založili svou theorii a praksi na mylném předpokladu nevyhnutelnosti třídních protiv v systému soukromého podnikání. Nepopíráme toho, že společenské protiklady existovaly v Marxově době, ani jejich existenci v době naší. Popíráme pouze marxleninskou dialektiku, neboli tvrzení, že se ony protiklady neustále zvětšují a prohlubují a že nevyhnutelně vyústí v sociální revoluci. Právě naopak: s pokračujícím vývojem a technickým pokrokem se sociální protivy v západním světě zmírňují a mají nyní tendenci k úplnému vymizení. Avšak proti marxleninské bludné dialektice stavíme dialektiku skutečného života, dialektiku vývoje v socialistických státech, kde oligarchická vrstva komunistických partajníků, státních dozorců a NKVDistů bezohledně vykorisťuje masy pracujícího lidu. Není a nemuze byti smíru mezi stamiliony vykorisťovaných dělníků, rolníků, úředníků, a třídou státních pohunků, jejichž osobní blahobyt je založen na krvi, potu a slzách dělného lidu. Nelidský režim v Sovětech a satelitních zemích spočívá jen na násilí a na lži. Železná opona má za účel zabrániti vykorisťovaným socialistickým rabům, aby nezvedli pravdu o tom, jak žijí lidé na zapade, a aby neodmítli pracovat pro komunistické bonzy. Lze si vynutiti hrozbou klackem a revolverem práci tisíců, nelze ale přimět k práci miliony, nedostaví-li se na sva pracoviště. Generalní stavka a všeobecné povstání patří k reálným možnostem života za socialistickou oponou — berlinské povstání je toho důkazem.

Až dosud vyhrávali komunisté jednotlivé bitvy ve studené válce proti Zapadu, protože měli stále před očima svůj konečný cíl — socialistickou revoluci. Ale západní svět si musí jednou uvědomit, že má všechny trumfy v ruce a že muze vyhrát studenou válku i bez toho, aby doslo ke skutečné válce s použitím klasických a atomických zbraní. Zapad má všechny technické prostředky k tomu, aby ozřejmil lidem za železnou oponou nesmířitelné třídní protiklady socialistické společnosti. Musí ale sám vědet, o co jde a jak na to. Musí si uvědomit, že pujde o vyvolání protibolševické revoluce, o rozdmýchání masové vlny stavek a sabotáží, o organizaci protikomunistického odboje. Tedy nikoliv poustení balonku a sablonovité blabolení v rozhlase, odkud nikdy neslyšime jasna slova odsuzující nejen pocínání jednotlivých komunistických otrokarů, nýbrž především socialistický systém popírající základní hospodářskou svobodu člověka a ho zotročující. Avšak ti, kteří až dosud dělali karikaturu na studenou válku, sice vehementně bili do komunistických ředitelů a pulmistru, uzkostlivě však dbali toho, aby nedej Bože, nevzbudili v našich lidech doma odpor proti principu socialisace a kosického programu — mluvime o českých poradách VOA a RFE.

Nevyužije-li však Zapad reálních možností, které mu poskytuje dialektika socialistického vývoje na Východě, a prohra je-li vlastní vinou studenou válku, nepomohou pak ani Atlantický pakt, ani evropská armáda, ani obrovský vojenský potenciál Spojených států. Pak nezbude než jen jedna cesta — cesta do tisíciletého otroctví.

PROHLASENÍ

USTREDNÍHO SBORU DUVERNÍKU CS. SOC. DEM. STRANY DELNÍČKE V EXILU

Po vyslechnutí radostné zprávy o dohodě, která byla učiněna na poradách v Bruselu dne 14. a 15. května 1953 a která v edla k vytvoření a ustavení Ustředí demokratického exilu z Československa, bylo jednomyslně rozhodnuto tuto dohodu přijmouti a vstoupiti do tohoto Ustředí jako oprávněny mluvci zajmu cel. soc. dem. strany delnické v exilu ze Československa, bylo jednomyslně strany delnické, jejíž rozpustení v CSR neuznáváme a proti němuž jsme protestovali veřejně v tisku a na projevech. Timto rozhodnutím potvrzujeme znovu naše neochvějné stanovisko, že jsme hajili doma i v exilu, aby oprávněným mluvčím es. zajmu v exilu byl organ, který bude skytat záruky, že zájem celku a demokracie bude statí před všemi ostatními zájmy, aby boj proti komunismu a za osvobození vlasti a návrat demokracie do osvobozené CSR skončil vítězně.

Podíleli jsme se od počátku na tvoreni předpokladu k ustavení tohoto Ustředí a nabyli jsme přesvědčení, že jedine spojením všech demokratických sil v exilu, nezistně pracujících pro dobro a zájmy nejen exilu, ale hlavně našich trpících bratři doma, za «zeleznou oponou», je možno docílití vyteného cíle a proto vstupujeme do Ustředí jako socialistická a demokratická strana v te pevné víře a v tom pevném rozhodnutí, že na pude tohoto Ustředí a jeho prostřednictvím budeme jako mluvci delnické tridy, i té doma porobené, tak i jako mluvci skutečných a demokraticky smyslejících socialistu v exilu i doma, nejen hajiti zájmy potřebných, ale učinne prispivati k vítěznému boji, který musí statí v popředí našich zájmu, jako jediný cíl našeho snazeni a tuzeb y exilu a v zahraniční práci. V, stupující do tohoto Ustředí slibujeme, že všemi silami a prostředky budeme tento boj podporovati a všemi silami se jej nejen jako členové vedoucího organu, ale i jako prosti voljaci a jednotlivci plně a odpovedně účastníme.

Kracejice ve slépejích staré, poctivé soc. demokratické strany delnické, vzpomínáme s radostí, že naše rozhodnutí vstoupiti do Ustředí demokratického exilu jsme učinili prave ve dnech, na nez připada výroci 75-letého trvani a práce staré, poctivé socialní demokracie, jejímiz cestami jdeme dale a jako stari prislusníci této strany skytáme pevnou záruku, že naše ucast v tomto Ustředí bude vyslednou. V boji za spravedlnost, poctivost, pravdu a demokracii budeme platnými spolupracovníky a spolubojovníky.

Ustřední sbor duverníku
cel. soc. dem. strany delnické v exilu.

TRADICE PRO POSMECH

BOHDAN CHUDOBA

Cynismus, s jakým v dubnovém čísle Nových Obzorů někdejší poslanec Bunza prohlásil, že tak zvaní katoličtí členové Rady Svobodného Československa ještě vůbec ani nepředložili nekerému zasedání tohoto spolku pozalezitost ideového zamerení Radio Free Europe, mohl přivést každého pozorného ctenare k uvaze o podivném osudu krestanské tradice ve veřejném živote našeho naroda. Podivným je ten osud zejména proto, že přes veskerou svou zrudnost se vlece poslední stovkou let naši narodní existence jako nemoc, které se chory clovek nemuze zbavit, trebas zna vsechny její priznaky a nadto i léky, kterými by ji mohl zahnat. Koreny tohoto podivného osudu tkví patrně v oné době temna, které se u nas prostonarodne rikalo osvícenství a která první v novodobých dejinách se s utrpným posmekem odvrátila od každé opravdové náboženské hodnoty a od každé myslenky, počítající s ucastí Nadprirozena v lidském živote. Dukladné stopy tohoto nového zamerení najdeme již u Palackého, který

sice svou křesťanskou mravností ještě dokonale předčil mnohé své nástupce na poli politickém, ale který již v dějepise odmítal zájít k náboženským kořenům naší národní minulosti; ani udobí Českého hnutí náboženského, které tak pronikave ve svých «Dějích» zduraznil, nepřimelo ho k tomu, aby se aspon poněkud zbýval jeho bohoslovným a filosofickým obsahem — jen vnejší, jazykové a politické úspěchy mu v této oblasti byly vodítkem při dějepisném hodnocení. Ale plnou měrou propuka tato nemoc českého rozumu i českého srdce u Karla Havlicka. Basník «Tyrolských Elegií», hrajících ještě na všechny strany citové stranky naší národní tradice, byl zároveň autorem «Kutnohorských epistol», v nichž je církev, nositelka neomylné pravdy Kristovy, odsouzena k uloze pobočné osvětové instituce, spíše trpené než potřebné. A odtamtud se tato malatnost myšlení již sirila stále většími křehy, aby vyvrcholila v době kolem první světové války, kdy český kněz byl stotožnen a kuratem Katzem, na reholní sestry se plivalo na ulicích, a pro umelce, kteří se nebáli priznat se ke svému náboženskému názoru, byl razen potupný titul «katolické moderny». Od té doby doslo ovšem v jádru českého kulturního života k dokonalemu obratu. Durych, Cep a Zahradníček stanuli v samotném středu tam, kde Kosmak byl zahnan na periferii: Janackova «Glagolska mše» rozpějala své mohutné sloupoví tam, kam se Krizkovský nesmel odvázat; a filosofické knihy Dominika Pečky se dostaly do rukou, kam dříve svazky Josefa Pospíšila nikdy nemely přistupu. Co však se veřejným životem, co s politickou arenou?

Abychom mohli posoudit udalosti na tomto poli, je tšim třeba, jistěho zásadního rozlišení. Novodoba politická arena posud byla a snad ještě nejaký čas bude arenou ideových politických stran. A od té doby, co belgicti katolíci zahráli prim v národní revoluci své země r.1830, vyskytly se dříve nebo později takřka u všech evropských národů ideologické politické skupiny dovolávající se křesťanské tradice. Zároveň se však vyskytl mylný názor, jako by politický útvar tohoto druhu se mohl stát zdrojem nebo ohniskem náboženské kultury svého národa. To je názor velmi mylný již z toho jednoduchého důvodu, že každá ideologická politická skupina vyvolava již svým zasahem do politické soutěže odpor nejen proti sobě jako politické skupině, nýbrž také proti ideologii, ke které se hlásí. Je tedy třeba mít na zřeteli, že jestlize taková skupina vznikne, muze být pro náboženské jádro národní kultury pouze obranným útvarem z nouze, ale nikdy zdrojem nebo ohniskem. A z toho důvodu každému, kdo studuje dějiny národní kultury, muze být skoro lhostejné, jakých úspěchů dosáhla dotyčna křesťanská strana při hlasování. Na cem mu však musí nesmírně záležet, je zjištění, jak ona strana skutečně zastavala křesťanské sociální ideály, a také — a to je třeba podškrtnout — jakého porozumení dosly ony ideály u stran jiných.

Jestlize se s tímto merítkem v ruce vrátíme k našim politickým dějinám od r.1918, je to, jako když se vrátíme na Saharu. O nějakém zájmu o křesťanské sociální normy u stran, které zasedaly ve snemovně zároveň se stranou Sramkovou, nemuže být ani řeči. A strana Jana Sramka? S pomocí Svehlovou zachránila náboženskou výchovu pro českou školu a zachránila také kněžstvu jeho delnickou mzdu. Za danyh okolností to bylo hodné. Ale vycerpana zachrannou prací, nezmohla se tato strana ani na jeden skutečně průbojný návrh ve smyslu křesťanské sociální doktriny. Pro domo mea bych k tomuto zdanlivě příkrému usudku chtel připomenout, že jsem nikdy nepatřil k tem katolickým intelektuálům, kteří o lidové straně jen pochybovali. Psal jsem články v dvacátých letech do brněnského «Dne» dříve než jsem začal psat do Durychova «Rozmachu» a Peroutkovy «Přítomnosti», a zastával jsem věrným stoupencem lidové strany, dokud mne ze ní nevypudila Svetlikova smlouva s Moskvou. Ale iniciativního života v ní nebylo; ba tam, kde s podnetem přišel Hlinka, do té doby jeden z předních členů strany, Sramek ho odepřel nasledovat a zapocal tak rozhod Cechu a Slovaku. Ale třeba říci, že přes tento základní nedostatek to lidé předvalčně lidové straně mysleli s křesťanstvím doopravdy; i ten nestastný kanovník Svetlík nebyl zadný

Plojhar, nybrz knez poctivy a svedomity. Jestlize tedy na tuto stranu dopadal posmech jejich pseudopokrokového okoli, byl to posmech jen z casti zaslouzeny.

Hurě tomu je od r.1945. Ne ze by v první casti nového udobi, do r.1948, bylo chybelo v lidové strane iniciativy. Spise prave naopak, nikdy nemela tato strana tolik podnetnych pracovníku jako v techto letech. Sochorcovy návrhy soustředené kolem planu na novou stravovskou organizaci zemedelce, Janackovy zevrubné podnety tykající se života prumyslového a verejnych prací i jiné iniciativní návrhy mohly strany postavit do popredi naseho verejného života. Ale nepostavily. Proc? Ponevadz zmizel jeden zakladni predpoklad, s kterym Sramek dovedl pracovat az do r.1938: stredni umisteni strany v koalici. Strana, která zastavala ideologii bohuzel jen malé casti naseho naroda, mohla něco uskutenčit jen tehdy, stala-li mezi dvema protivniky, pravici a levici. Bud Svehla nebo Hampl nebo oba Sramka k necemu potrebovali a za svůj pristup do koalice mohli tedy Sramek něco pozadovat. Ironii tragického osudu Sramkova vsak bylo, ze v okamžiku, kdy jeho strana mohla vykazat nejvice podnetu, Sramek sam dal souhlas k tomu, aby jedna s protivnych skupin, totiz pravice, odpadla. V okamžiku, kdy se tak stalo, ho levice již nepotrebovala a hlasovani lidových poslancu ve snemovne i pritomnost lidových ministru ve vlade stala pouhou fraskou. A cely socialisticky blok se pravem mohl usmat nad poskakovaním lidovcu, kteri si podrezali vetev, na které sami sedeli. A netreba ani upozornovat, ze nedemokratické potlacení pravicovych stran bylo dukladnych zproneverením krestanským zasadám.

Od unora 1948 bylo na biledni, ze stejná situace by mohla nastat i v odboji. Proto jsem také podepsal na podzim téhoz roku známé memorandum odevzdané americkému vyslanectvi v Parizi a zadající, aby do organu politického odboje byli pojati také zastupci republikanu, narodních demokratu a zivnostniku. Memorandum se mnou tehdy jeste podepsal také Alois Rozehnal. Bouré socialistického vzteku, která z toho povstala, sla do konce tak daleko, ze se vyplacely penize ziskutivych clenumu a clenkam Orla, abych byl z této organizace vyloucen. A kdyz se nepodarilo nic jiného, tedy aspon to, ze nekdejší ministr Prochazka a s nim vetsina poslancu lidové strany v emigraci svou verností k socialismu znemoznili vstup oposice schopné pravice do Rady sv.Ceskoslovenska. Posadili se tak presne do téže situace, do které se posadil Sramek již r.1945: nikoli do situace dulezitého stredního kola v rozvetveném stroji, nybrz do situace zbyteného patého kola u vozu.

Chtel bych nyní na okamžik se vratit k otazce, o které ne nutno mluvit znova a znova prave pro její dulezitost: k otazce slovenské. Ctenarum je snad známo, ze jsem od pocatku emigrace tvrdil, ze v duchu krestanskych smernic, které uznávají pravo každého naroda na svébytny vyvoj, je nutno hovorit i s temi Slovaky, kteri jsou proti byvalým ustavam naseho statu, ponevadz dulezitejší je pospolitost obou nasich narodu nez nejaka ustava. Skupina Prochazkova naopak tvrdila, ze je za každou cenu treba zustat veren Československé republice jako celistvému a jednotnému statu. Z toho duvodu odeprela jednat se Slovaky, kteri nejen podle mého osobního dojmu, nybrz na priklad podle presvedceni autorit britskych — viz rozdelení BBC — zastávají mineni velké vetsiny slovenského naroda. Kam az touto cestou dosla, prokazují dva nasledující príklady.

1/ Z listu vynikajícího spolupracovníka Novych Obzoru Pavla Tigrida p. Williamu T. Rafaelovi, americkému spravci Radio Free Europe v Mnichove, z 24. brezna 1952 /prekladam z anglického textu/: «Dovolte mi, abych Vam podrobne vysvetlil dva dukladné ucty, které jsou prilozeny. První, datovany 9. brezna 1952, predstavuje vydáje na slovenskou pitku, kterou jse. Honza /Stransky/ a ja, davali uTayloru na oslavu navstevy Frastackého. Frastacky je dulezity clen Rady a ma velký vliv na ruzné Slovaky, kteri pro nas pracuji. Pri této pitce se vsichni Slovaci ozrali a

cesko-slovenské vztahy se znatelně zlepšily. Stalo to 38 dolarů, 20 centů. Je to snad mnoho za jednotu? Druhy přiložený účet představuje vydaje za chléb a potravu, které jsme spotřebovali, za tím co jsme připravovali velký silvestrovský kabaret v pensionu Berndt. Myslím, že tyto dva příklady poskytují náhled do operací, do nichž se teď musíme čas od času pouštět. Právě nyní planujeme čtrnáctidenní schůzky v bytě Dr. Demetze, kde budeme probírat česko-slovenský problém s umyslem po případě své rozpravy také vysílat. Deset českých a deset slovenských redaktorů se této rozpravy zúčastní. Pochybují, že bez podávání alkoholu budou Slováci ochotni přistoupit na dohodu; ale když k dohodě dojdeme bude to revoluční krok, který jistě bude stát za to vino, to spotřebujeme. — Bez poznámky.

2/ Seznam « Československé » delegace v orgánech Christian Democratic Union of Central Europe v New Yorku: Felix Mikula, Adolf Procházka, Pavel Blaho. Kdo byl a co doma dělal Felix Mikula, nevím. Procházka ho představil jako Slováka s dodatkem, že je to knez pražské arcidiecése, což asi bude pravda, poněvadž mezi Slovaky ho nikdo nezná. Pavel Blaho je poslanec komunistické snemovny pražské, « zvolený » na jaro 1948 na jednotné kandidáty. Dne 10. března 1948, když jsme již nocovali na studené podlaze Goethechule v Rezne a chvěli se o budoucnost svého národa, skládal Pavel Blaho v Bratislavě přísahu jako člen nového povernictva, které pak ihned, naplněno patrně duchem « křesťanskodemokratickým », začala posílat reholníky do koncentráku. A na základě této Inu, tradice pro posměch...

GENIÁLNÍ STATNIK A ZNALEC MARXLENINISMU Dr. H. RIPKA: - Sověty — oprkujeme — nejsou interesovány na bolševisaci Střední a jihovýchodní Evropy » (« S Východem a Západem » str. 58, 1944, Londýn).

TENTÝZ GENIÁLNÍ ZNALEC MARXLENINISMU V TÉŽ KNIZE: « I té skutečnosti, že komunisté existují v různých zemích, naprosto nevyplývá, že sovětská politika usiluje o zbolševisonání světa » (str. 49).

KOMENTÁŘE A POLEMIKY

Pravdu sobe miuvme. V informačním bulletinu « Veritas » /Maria Zell, Rakousko/, číslo 2 — 3, roc. II, na stránce 8. čteme tuto tiskovou opravu: « K věte v. c. l. 12/13 na stránce 10... Měli by říci dom utaké, jak si představují náboženské porady a jak redaktori těchto náboženských poradu museli podepsat p. séfredaktorovi RFE reversy, že nikdy nepřekročí jeho smernice... prohlašujeme: Není pravda, že redaktori náboženských poradu v rozhlasové stanici Svobodná Evropa museli podepsat panu séfredaktorovi RFE reversy, že nikdy nepřekročí jeho smernice. Th. Dr. Al. Heidler, Mnichov ».

Musíme loyálně přiznat, že tato tisková oprava je po formální stránce dokonale, pokud ovšem mohou být dokonale věci lidské. « Veritas » přinesla zprávu o podepsání reversu o smernicích náboženského poradu v RFE — bez dukazu. Redaktor tohoto náboženského poradu onu zprávu poprel — rovněž bez dukazu. Je to v pořádku: gratis affirmatur, gratis negatur — cose bez dukazu tvrdí, muze být také bez dukazu odmitnuto. Score je tedy 0 — 0 a tato záležitost byla dana k ledu.

Pozorným čtenářům « Veritas » bylo ovšem napadné, že po otisknutí oné zprávy zmizel v prístim čísle obvyklý podtitulek — « Organ Křesťanské akademie v Ríme, odbočka Mariazell », což zajisté nema nic společného s okolností, že členem KA v Ríme je také P. Dr. Al. Heidler. Dosti napadnou je též okolnost, že « Veritas » v Mariazell již prestala vycházet. Než to jsou všechno věci podružné a vedlejší.

Vratme se k onem smernicím pana soudruha Peroutky, séfredaktora RFE, a — podle ujistění jeho věrných — budoucího prezidenta CSR. Nepochybujeme, že redaktor náboženského poradu RFE mluvil pravdu, když prohlásil, že žádné smernice panu soudruhovi Peroutkovi nepodepisoval. Je to samozřejmé, neboť do obsahu náboženských poradu v rozhlase mohou zasahovati pouze církevní nadřízení.

a katolicky kněz, který by se dobrovolně podrobil censure soudruha Peroutky — trebaze jeho horoucí láska ke katolicismu a Cirkvi je všeobecně známa — riskoval by třeba suspensí nebo ještě horší církevní trest. Ostatně — co by vlastně mohl požadovati soudruh Peroutka od redaktora náboženského rozhlasu ?

Mohl by zadat, nikoliv ovšem písemně, asi toto — nebudu vám mluvit do vašich relací, pane doktore, ale náboženské porady RFE musí být přísně nepolitické a hlavně nesmějí se zminovat o socialismu. Netvrdíme, že by byl pan soudruh Peroutka toto skutečně řekl — nemáme pro to důkazy. Konstatujeme však skutečnost, že v náboženském poradě RFE jsme nikdy neslyšeli thesi o postojí Církve vůči socialismu.

Náboženské porady RFE ve Mnichově mají ovšem vysokou úroveň, a nemůže jim být nic vytknuto po stránce věroučné. Než — katolická sociální nauka je neoddelitelná složka křesťanské sociologie a morálky, a patří do náboženského vysílání stejně jako křesťanská vírouka nebo životopisy světci. A to tím spíše, že se věřící křesťané doma, kterým je náboženský porad RFE určen, zmitají v pochybnostech a kladou si otázky : jak se dívá církev na socialisaci výrobních prostředků ? Je socialismus slučitelný s katolicismem ? Jak řeší křesťanská sociální nauka dělnickou otázku ? Je soukromohospodarský řád slučitelný s křesťanskou mrávkou ? Mají náboženscí pravdu t.zv. vlastenectví kněží, když tvrdí, že pravý katolík musí být socialista ?

Tyto a podobné otázky si lidé kladou, ale nenalézají na ně odpověď. « Vlastenectví kněží » jim pravdu nepoví, věrní kněží pravdu nesmějí říci, a náboženské porady RFE jim patrně pravdu nechťejí říci. Píšeme « patrni », jelikož nemáme důkazy pro bezvýhradný afirmativ. Náboženské porady RFE trvají již přes dva roky, což je dostatečně dlouhá doba pro objektivní pozouzení ducha a směřnic těchto porad. A objektivně to skutečně vypadá, jakoby redaktor oněch vysílání záměrně zamlcoval některé křesťanské pravdy.

Napsali jsme, že neveríme zprávě « Veritas » o písemném reversu redaktora náboženských porad RFE. Jedno je však jisté : kdyby se byl odvážil důstojný pan redaktor povedeti posluchačům doma pravdu o tom, jak se dívá církevní nauka na socialismus a řešení dělnické otázky, byl by nepochybně propuštěn soudruhem Peroutkou ze služeb RFE. Autor tohoto článku nechce sahát nikomu na svědomí, ale za svou osobu prohlašuje, že by v tomto případě byl vydal svědectví pravdy, a pak by se dal propustit.

— sg —

TAK ZVANE CESKOSLOVENSKE NARODNI SDRUZENI V KANADE prohlašuje o sobě, že je organizace protikomunistická, nepolitická a dokonce « vrcholná ». Ani jedno z těchto tvrzení neodpovídá pravdě. CsNS v Kanadě je především politická levicová organizace, protože otevřeně podporuje neokomunistickou t. zv. Radu. CsNS v Kanadě má ve svých řadách komunisty, není proto organizací protikomunistickou. CsNS v Kanadě se dopouští podvodu vůči kanadským úředním místům, veřejnosti a tisku, jelikož se prohlašuje samozvane za « mluvčího » našich krajanů, ačkoliv nesdružuje více než jedno procento republiků z ČSRa podle vlastního doznání (korespondence sděleny Rady, březen 1953) nemá mravní ani politické opory krajanů.

Prchalovci bedoují. Ustanovení Ústředí demokratického exilu z Československa se komu nelíbí. Nelíbí se zejména prchalovským « Českým listům », které otiskly list jakéhosi Jana Kutílka redakci časopisu « Sudetendeutsche » : Rudolf Kopecký pry není vedoucím národní demokracie v exilu, Ghelfand pry není v čele žádné politické skupiny, Pekelský má pry jen pár členů a Josef Novotný — Bohemus zastupuje pry exilovou marxistickou organizaci. A že pry Ústředí demokratického exilu nic neznamená. Je-li tomu skutečně tak, pak je s podivem, proč prchalovské České listy dostaly hystericky zachvat po zprávě o založení UDE ? My jsme si na pr. ani nevšimli « činnosti » prchalovského výboru v Londýně, obzvláště po vystoupení z něho silného hnutí českých demokratických federalistů s Pekelským v čele, neboť zmíněný výbor neznamená dnes v exilu vůbec nic. A kdyby na valné hromadě prchalovského « hnutí » v Londýně, včetně Svazu rolníků a hydraulických sociologů, se byli mezi sebou poprali členové užšího předsednictva, věru by nenásilí ani svědky, aby mohli na sebe podat žalobu. Když přesto reagujeme na povídání pana Kutílka, tak jen proto, že obsahuje nesmyslná tvrzení, která nehodláme ponechat bez odpovědi. Na pr. pan Kutílek tvrdí, že Rudolf Kopecký « žádné národní demokracie nevede ». Tak to stojí černé na bílém v 8. čísle « Českých listů ». Jenže v 6. čísle « Českých listů » čteme tento posudek : « O povaze tohoto útvaru /novoyorské Jednoty — red. byly zde vysloveny pochybnosti vzhledem k tomu, že stranu národnodemokratickou nezastupuje její vůdce v exilu p. Rudolf Kopecký, nýbrž jakýsi dr. Richard Svatek ». Tak bychom měli ke c. 1. Nyní ke c. 2. : Ghelfand pry není v čele žádné politické hnutí — pan Kutílek zřejmě všechno ví, všude byl a všechno viděl, neví pouze o existenci KDĽ. Ke c. 3. : Josef Novotný pry vede marxistickou organizaci. Avšak

prave Ustredni sbor duverniku es. soc. dem. strany delnické vyslovne odmita marxismus, socialisaci vyroby a Kosicky program. Pan Kutilek se o tom mohl ostatne dovedeti. Rozprav, kde byl na toto thema uverejnen clanek ve velmi pristupnem slohu, takze by mu mohl porozumet dokonce i pan Kutilek.

RUBEM PRAVA JE POVINNOST. Ustredi demokratickeho exilu z Ceskoslovensk priznava pravo vyhnaných sudetských Němcu na navrat domu, zoudrazňuje však jejich povinnost byti loyálními občany naší společné vlasti. Česopis « Sudetendeutsche » komentuje vcelku příznivě ustavení UDE a dodává: « Toto stanovisko /v otázce navratu Němcu — red./ je sice krok ku předu oproti jiným názorům, nemůže však plně uspokojit ježto se pravo zde čini otázkou taktiky ».

Odmítáme co nejrozhodněji tuto interpretaci stanoviska UDE v otázce navratu sudetských Němcu. Pstoj UDE je naprosto jasny: vyhnaní sudetští Němci mají pravo na navrat domu, protože pravo na domov je přirozené pravo člověka. Mají pravo ne veskerou pomoc ve svém rekonstrukčním dile, jelikož se stali obeti nelidské a nekřesťanské koncepce kolektivní viny německého národa na valce a na zverstvech spachaných hitlerovským nacismem. Avsak ani přirozené pravo není bezvýhradné. Bezvýhradné pravo je koncepce pohanská, jako na pr. bezvýhradné pravo otce rodiny ve starém Říme. Patřeli k přirozenému pravu také pravo rodičů na děti, neznamena to nikterak, že rodiče smejí své děti tyrat nebo zabranovat jim povinnou dochazku do školy, protože by to už nebylo pravo, nýbrž zneužití práva. Přirozeným pravem mje také pravo spolčovaci, nelze však připustit tvoreni a cinnost takových organizací, které mají za cíl loupez a násili. Není práva bez povinnosti — to je křesťanská koncepce, která je dnes základem veskeré legislativy v civilisovaných zemích.

Když tedy zdurazňujeme povinnost sudetských Němcu byti loyálními občany v naší společné osvobozené vlasti, znamená to, že priznavame jim pravo na navrat, nikoliv ale pravo na otržení části českého uzemi. Muzeme a budeme diskutovat s našimi německými krajany o nejvhodnější formě našeho budoucího spoluziti, předmě však vylučujeme eventualitu otržení Sudet od historického českého uzemi. Konstatujeme že velka většina vyhnaných Němcu sdeluje toto naše stanovisko, a že také ofialní místa Bonnské federativní republiky zastavaji zásadu obnoveni hranic Německa z r. 1937. Nemale tedy s Německem žádné uzemní spory a jsme tomu radi. Nema proto pravdu časopis « Sudetendeutsche », když pise o UDE, že čini pravo otázkou taktiky. Tuto vytku by mel německy časopis adresovat především tem německým krajanům, kter isice mluvi o navratu, ale myslí tím — anslus.

OBDRZELI ISME Z ŘIMA ZPRAVU, že člen t.zv. Rady a zastupce Prochazkovy lidové strany, komunisticky agent dr Adolf Plachý byl propusten ze služeb Radio Roma. Před nekolika týdny byl z Radio Roma propusten s. Plachého přítel a spolupracovník, exkomunikovaný knez Jar. Machula. Oba mají pry nastoupiti vyznamné funkce v RFE v Mnichove, kam pravem patří.

* * *

HLIDKA KŘESTANSKODEMOKRATICKEHO HNUTÍ

Oblastní sekretariat KDH v USA: Br. Jose fKalvoča — Doubravsky, 1381 York Ave, NYC 21.

Nova adresa oblastního předsednictva KDH ve V. Britannii: Br. Antonin Bata, 27 Westminster Gardens, Barkingside, Ilford, Essex.

Oblastní jednatel KDH: Br. Rudolf Klan, Coronation Hostel, Manor Road, Kempsto — Hardwick, Beds.

Krajska vedeni KDH: Br. Josef Chudy, 40 Bowness Road, Bolton, Lancs.; S. Juliz Sandova, 1, Kingsbury Str. Calne, Wilts.

Oblastní sekretariat KDH v Belgii: S. Marie Stara-Stainier, 49, rue de la Brasserie — IX, Bruxelles, Belgie.

Oblastní předsednictvo KDH pro Německo a Rakousko: Br. Vaclav Sourek, Nürnberg 2, Postamt 39/Valka/.

Oblastní předsednictvo KdH v Kanače: Br. Dr Oldrich Oberland, 172, Forest Ave., Hamilton, Ontario.

* * *

Na cetné dotazy odpovidame: Členova KDH sazadne mohou byti členy místních organizací Jednoty pro svobodu a demokracii v CSR, kterýto spolek je oficalne nepolitický a ma zemsky a krajský raz. Avsak podle spolehlivých informací, které mame pro ruce, staly se některé místny odboky Jednoty politickou d mñnou jedné strany a vyslovily se dokonce pro podporu podvodné t.zv. Rady/Kanada, Anglie, Německo/. Členství v techto odbočkach Jednoty je neslučitelné s členstvím v KDH. — Generalní sekretariat.

NOUS REPONDONS

(Rozpravy No. 7-8, 1953.)

Le Centre des groupements démocratiques des exilés de Tchécoslovaquie fût fondé il y a trois mois, et se trouve d'ores et déjà dans le stade de l'organisation indispensable. Nous recevons toujours les lettres des émigrés, de tous les coins du monde, dans lesquelles ceux-ci expriment leur joie et contentement de l'établissement du Centre démocratique. Les demandes d'explications plus précises sur certains points de notre programme commune ne manquent pas non plus. Nous constatons que tous les demandeurs exigent les définitions exactes et non-équivoques. Ces demandes saines témoignent un haut intérêt pour le Centre et son travail futur. Nos exilés demandent un jeu ouvert. Le Centre des groupements démocratiques des exilés de Tchécoslovaquie fût fondé lors de la réunion des représentants des quatre partis démocratiques qui se tint à Bruxelles le 15 mai dernier. Etaient représentés : le Parti national-démocrate, le Collectif central des représentants du Parti social-démocrate, les Fédéralistes démocratiques et le Mouvement démocrate-chrétien. Les pourparlers avec les autres groupements démocratiques sont encore en cours. Pour des bonnes raisons a été acceptée la proposition que le siège provisoire du Centre fût à Londres et que son agenda fût gérée par M. Rudolf Kopecky en tant que vice-président-gérant.

Voulez-vous savoir ce que demandent nos lecteurs ? Nous n'en faisons nullement un secret. Ainsi :

1) C'est réjouissant que le Mouvement démocrate-chrétien et le Parti national-démocrate soient tombés d'accord sur la collaboration dans le même Centre démocratique, certes. D'après l'article dans le no 6 de « Rozpravy », il est évident que la question de l'entreprise privée et celle des réformes sociales a été résolue de telle manière que même un catholique-sans-compromis puisse l'accepter. Or, ce point ne signifie-t-il pas que les nationaux-démocrates, qui étaient toujours les libéraux, ont renoncé au pure libéralisme ?

2) Croyez-moi, je sautais de joie, lorsque je lus que les représentants des sociaux-démocrates refusèrent les socialisations et acceptèrent la ligne du réformisme social. Cependant, je ne me peux pas débarrasser de craintes — la social-démocratie avait toujours dans son programme le marxisme. Le réformisme d'aujourd'hui, n'est-il pas seulement une simple étape sur le chemin vers le socialisme final ?

Ce sont en vérité les questions fondamentales qui témoignent de l'haute intelligence des demandeurs. Nous allons leur répondre franchement et ouvertement.

Le libéralisme économique, dit de Manchester, qui dominait dans la science économique environ jusqu'à 1860 et qui pratiquement dominait en U.S.A. jusqu'à la célèbre chute de la Bourse en 1929, disparut à jamais. Les papes condamnèrent ce libéralisme économique sévèrement et insistèrent vigoureusement sur la nécessité d'établir les vastes réformes sociales. Ce n'étaient pas les slogans et les paroles vides que les papes ont lancé dans le monde. Toute législative sociale moderne des Etats occidentaux se base sur le *Rerum Novarum* du pape Léon XIII, bien que les législateurs n'avaient pas toujours volontiers de quelle source ils s'étaient servi pour leurs projets des lois sociales. Enfin, aussi le programme du Bureau international du travail qui naquit après la première guerre mondiale et était dirigé par le socialiste français A. Thomas, fût construit entièrement sur le *Rerum Novarum*.

Nous avons cependant remarqué que le libéralisme dit de Manchester disparut pour toujours. Les théoriciens modernes du libéralisme l'appellent, eux-mêmes, le « néolibéralisme ». Il est quand même bien douteux que ce prénom

soit exactement choisi pour dénominer une doctrine qui n'ait plus de similitude avec le pure « manchesterisme » que les vessies et les lanternes. Mais, enfin, la dénomination est là, et il faut se réconcilier avec lui. Qu'est-ce que donc le néolibéralisme ?

* * *

C'est une doctrine qui ne rénie nullement la législation sociale et ne refuse non plus l'interventionnisme d'Etat. Au contraire, le néolibéralisme les souligne justement pour développer favorablement l'initiative privée et pour assurer la liberté économique de l'homme, sans laquelle n'existe point la liberté politique non plus. Le néolibéralisme rénie seulement — complètement d'accord avec la doctrine chrétienne ! — la conception d'un « Etat - petit père » qui possède tous les moyens de production, qui plane, surplane, contreplane, qui définit l'emploi des hommes, leur salaire et standard vital, les dirige et maîtrise et les entoure tendrement d'une armée des surveillants d'Etat et de NKVDistes qui se soucient d'accomplissement des plans et des surplans. Cependant le néolibéralisme souligne — aussi d'accord avec le christianisme — conception d'un état-ingénieur qui n'intervient qu'en cas de nécessité. Comme exemple de tel état-ingénieur nous pouvons considérer les Etats-Unis. La misère des années 1930-1935, lorsqu'après une haute conjoncture parurent 12 millions de chômeurs, est devenu pour les Américains l'école supérieure de la pensée politico-économique. Ils savent, certes, que dans les conditions de la production moderne on ne puisse aucunement éviter les dépressions, parce que le progrès incessant de la technologie change incessamment aussi la structure du procédé dans la production. Néanmoins, ils sont toujours prêts d'affronter les suites sociales de ces dépressions. L'Etat laisse la main libre à l'entreprise privée dans les temps de conjoncture, l'appuie par ses commandes suit attentivement l'évolution des prix et des salaires, et surtout insiste sur la politique d'un plus grand pouvoir d'achat des couches concommatrices. Mais en temps de dépression l'Etat intervient en tant qu'un vrai ingénieur économique, et avant tout sauve le pouvoir d'achat de ceux qui ont été écartés de procédé de la production par les changements technologiques. Les grandes investissements publics, hautes allocations de chômage, augmentations de crédit et abaissement de taxes d'escompte et d'impôts, ce sont les moyens modernes contre les crises et les suites sociales de chômage. Cette politique d'ingénieur dans la vie économique a déjà porté des riches résultats. La crise économique d'avant-guerre fût chassée et raccourcie seulement à l'aide de ces interventions, aux Etats-Unis, Suède, Angleterre, etc. La crise économique se prolongea surtout dans les pays où les politiciens et les économistes se tinrent à des « règles classiques » et refusèrent les méthodes modernes. C'était le cas de la Tchécoslovaquie où la Banque Nationale et le gouvernement refusèrent même la vente et l'achat des obligations d'Etat et communales (« les opérations au marché libre »). Déjà dans les « Rospravy » d'avant-guerre nous luttons contre ces économistes « classiques », pour lesquels la misère des centaines de milliers de chômeurs et de leurs familles signifiait le moindre mal que l'infraction de « lois classiques » de l'économie politique ! C'est donc ce néolibéralisme que confesse le Parti national-démocrate tchécoslovaque, et qui a beaucoup de points touchants de près à la doctrine chrétienne. C'est pourquoi nous sommes tombés d'accord en établissant les points cardinaux du programme du Centre démocratique.

* * *

Nous abordons maintenant la question de l'attitude du Collectif central des sociaux-démocrates envers le marxisme et les socialisations. Le Collectif central dont le président est l'ancien secrétaire central du Parti social-démocrate, M. Joseph Novotný, déclare de confesser les idées et la politique sociale d'avant-guerre de la social-démocratie d'antan. Et encore davantage. Le Collectif central

refuse catégoriquement le marxisme comme la base théorique de son programme. Par conséquent, le Collectif se retourne à la conception originale du socialisme des saint-simonistes (Enfantin, Léroux, etc.), c'est-à-dire, il s'efforce d'établir une société meilleure et plus juste que celle que nous avons d'ores et déjà. Dès Marx le socialisme est devenu une doctrine respectivement un système social où toute la production et tout le travail sont dirigés uniquement par les surveillants d'Etat. L'attitude du Collectif central n'est pas une nouveauté pour nous Tchèques. T. G. Masaryk définit son attitude envers le socialisme par ces mots : « Si le socialisme ne signifie que le désir d'installer une société juste et plus juste, alors je suis un socialiste. Mais je refuse le communisme marxiste. » Il est sans doute que T. G. Masaryk ne sousignerait jamais le programme de Kosice de 5 avril 1945, parce que celui-ci imposait à la législation tchécoslovaque le pure marxisme par ses promesses des nationalisations des industries à partir de 500 employés. C'était le pure marxisme, enseignant que tout profit capitaliste prendrait son origine uniquement dans l'exploitation des ouvriers par le patron qui s'approprierait le « surplus-valeur » fourni par le « surplus-travail ». En conséquence, les entreprises avec 500 employés et davantage, étaient pour les marxistes déjà très grands centres d'exploitation. C'est pourquoi le programme de Kosice n'était qu'une invasion triomphale du marxisme en Tchécoslovaquie. T. G. Masaryk ne soussignerait jamais ce programme-là, parce qu'il était antimarxiste et un grand connaisseur de sa doctrine. Cependant M. E. Benès l'accepta, parce qu'il était un ignard dans les questions du marxisme et du matérialisme dialectique, tout en s'enivrant à la fois de sa propre conception de l'U.R.S.S. étant une « démocratie supérieure » ! Le programme et les bases idéologiques du Collectif central des représentants sociaux-démocrates est donc un programme social-réformiste et c'est pourquoi nous acceptâmes le programme commun pour notre collaboration future. Il n'y a pas doute que cette collaboration dans le Centre démocratique et puis dans la patrie libérée sera fertile et durable.

RIEN QUE LA VERITE

Dans le bulletin d'information tchèque « Veritas » (Mariazell, Autriche), numéro 2-3, nous lisons : « Au sujet d'une phrase dans votre journal, numéro 1... » Les rédacteurs des émissions religieuses à la Radio Free Europe à Munich devaient s'engager par écrit envers le directeur de RFE de ne jamais dépasser ses directives », je déclare : Il n'est pas vrai que les rédacteurs des émissions religieuses à la Radio Free Europe à Munich devaient s'engager par écrit envers le directeur de RFE de ne jamais dépasser ses directives. Signé : Th. Dr. Al. Heidler, Munich. »

Il faut avouer que ce démenti est parfait au point de vue juridique. « Veritas » publia cette information sans aucune preuve. Le révérend rédacteur des émissions religieuses de RFE démentit la même information sans preuves non plus. C'est en ordre : *gratis affirmatur, gratis negatur*. Le score est ainsi 0—0 et l'affaire fut soit-disant classée.

Nous n'en doutons pas que le révérend rédacteur eut raison lorsqu'il déclara qu'il n'avait point signé des engagements envers le directeur, camarade Péroutka. Soit. D'ailleurs, personne n'a le droit de censurer les émissions radiophoniques religieuses, sauf les autorités ecclésiastiques. Un prêtre catholique ayant signé un tel engagement d'obéissance à une

personne laïque, risquerait la suspension et même davantage. Et enfin, que pourrait exiger camarade Péroutna d'un rédacteur religieux ? Il pourrait peut-être dire cela : « Voyons, mon cher rédacteur, faites vos émissions religieuses à votre façon, cela ne me regarde nullement. Cependant vous ne toucherez jamais le socialisme, d'accord ? » Nous ne prétendons pas que le camarade Péroutna l'ait réellement dit, parce que nous n'avons nulles preuves pour telle affirmation, cependant nous devons constater que nous n'entendions jamais la thèse que l'Eglise catholique réfute le socialisme.

Les émissions religieuses à Munich avaient toujours un très haut niveau, en effet. Pourtant la doctrine sociale de l'Eglise représente une partie inséparable de la morale chrétienne, d'autant plus que les chrétiens dans la patrie tâtent dans les ténèbres et cherchent les réponses aux questions vitales pour eux : quel est l'avis de l'Eglise sur la socialisation des moyens de production ? Le socialisme, est-il compatible avec le catholicisme ? Quelle est la solution catholique du problème social ? L'entreprise privée, est-elle compatible avec la morale chrétienne ? Les prêtres « patriotes », c'est-à-dire, les collaborateurs des communistes, prétendent-ils à tort ou à raison qu'un vrai catholique doit confesser le socialisme intégral ?

Ce sont les problèmes que les gens au delà du rideau de fer cherchent en vain à résoudre — qui les éclairerait ? Les prêtres « patriotes » ne leur diront pas la vérité, les prêtres fidèles n'osent pas le leur dire, et les émissions religieuses de RFE apparemment ne veulent pas le dire. Nous écrivons « apparemment », parce que nous n'avons nulles preuves pour une nette affirmation. Cependant, les émissions religieuses de la Radio Free Europe durent depuis deux ans, ce qui est sans doute un délai assez long pour un jugement objectif de l'esprit et des lignes de ces émissions. Donc la constatation objective est comme suit : tout témoigne irrésistiblement que le rédacteur des émissions religieuses de RFE cache certaines vérités chrétiennes.

Nous ne croyons pas à l'information de « Veritas » concernant le prétendu engagement. Il est pourtant évident que si le rédacteur des émissions religieuses révélait aux auditeurs en Tchécoslovaquie la doctrine ecclésiastique sur le socialisme, le camarade Péroutka l'aurait immédiatement licencié de services de RFE. L'auteur de cet article ne veut dicter à la conscience de personne, mais dans le cas pareil il proclamerait quand-même la vérité et se laisserait ensuite licencier.

S. GHELFAND.

DROIT SANS DEVOIR ?

Le Centre des organisations démocratiques des réfugiés de Tchécoslovaquie reconnaît le droit des Allemands sudètes chassés en 1945 au retour en Bohême, cependant insiste à la fois sur leur devoir, d'être des citoyens loyaux de notre patrie commune. Le journal sudéto-allemand « Sudetendeutsche » publia un commentaire généralement favorable au

Centre, mais ajoute : « Ce point de vue signifie quand-même un pas en avant, bien qu'il ne puisse nous contenter complètement, étant donné que le droit est ici devenu une question de tactique ».

Nous refusons énergiquement telle interprétation de l'avis du Centre démocratique sur le problème de retour des Allemands sudètes. Le point de vue du Centre est absolument clair : les Allemands expulsés ont l'incontestable droit au retour, puisque le droit à la patrie appartient aux droits naturels de l'homme. Ils ont même le droit à toute aide possible dans leur œuvre de reconstitution, parce qu'ils furent les victimes d'une conception inhumaine et non-chrétienne de la culpabilité collective du peuple allemand. Néanmoins, même le droit naturel n'est nullement un droit absolu, dans le sens de la conception païenne, comme, par exemple, le droit absolu du père de famille dans l'ancien empire romain. Les parents, ayant le droit naturel aux enfants, ne doivent quand-même pas les martyriser ou leur empêcher les études élémentaires, parce qu'un tel exercice de pouvoir des parents ne serait que l'abus de droit et l'infraction des droits naturels d'autrui. Il n'existe point un droit sans devoir. C'est la conception morale et juridique chrétienne qui devint la base de toute législation dans les pays civilisés.

Si nous soulignons, par conséquent, le devoir des Allemands sudètes, d'être des citoyens loyaux de notre patrie commune, cela signifie que nous reconnaissons leur droit au retour, mais nullement leur prétention éventuelle à l'arrachement d'une partie du territoire tchèque. Nous allons discuter et nous discuterons avec nos compatriotes allemands la meilleure forme de nos relations futures, certes; cependant nous refusons *a priori* de discuter l'éventualité de la séparation du pays des Sudètes du territoire historique de la Bohême. Nous constatons que la grande majorité des Allemands sudètes et même les cercles officiels de la République fédérale de Bonn, ils, n'insistent qu'à la restauration des frontières allemandes de 1937. En conséquence, nous n'avons pas des différends territoriaux avec l'Allemagne et nous en sommes contents. Le journal « Sudeten-deutsche » avait donc tort lorsqu'il écrit que le Centre démocratique tchèque eût détourné le droit en une « question de tactique ». Le journal allemand, au contraire, pourrait adresser ce reproche à certains compatriotes sudétoallemands qui, tout en parlant de « retour », ne pensent qu'à l'Anschluss.

